

УДК 378.147:78.01

Євгенія ПРОВОРОВА

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики постановки голосу
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
м. Київ, Україна
e-mail: ev.provorova@gmail.com

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ НА ЗАСАДАХ ПРАКСЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

У статті досліджено теоретико-методологічні основи методичної підготовки майбутнього вчителя музики на засадах праксеологічного підходу. Складено категоріальну матрицю, яка демонструє авторське розуміння теорії та праксеології, гармонізує логіко-змістовне відображення об'єкта і предмета наукової проблеми дослідження. Визначено структурну схему методології дослідження наукової проблеми, яка містить предметну область, загальнонаукові підходи, компоненти методології та наукові результати. Предметною областю виступає: теорія і практика педагогіки, особливості музичної педагогіки, стан методичної підготовки у ВНЗ, на основі зазначених складових розробляється концепція методичної підготовки майбутніх учителів музики та система підготовки на праксеологічному підході. Загальнонаукові підходи визначають праксеологічний підхід базовим.

Ключові слова: майбутній вчитель музики, методична підготовка, праксеологічний підхід, категоріальна матриця, методологія.

Трансформації в освітній мистецькій галузі зумовлюють переосмислення теоретико-методологічної основи фахової і, насамперед, методичної підготовки майбутніх учителів музики, що визначають напрям, змістове наповнення, функціональні особливості музично-методичних дисциплін, їх взаємодію й інтеграцію із дисциплінами фахового, психолого-педагогічного циклів, дають змогу виявити певний аспект аналізованих освітніх явищ.

У теорії і практиці освіти накопичено вагомий досвід, що окреслює перспективні напрями теоретичного переосмислення методичної підготовки майбутніх учителів музики на засадах праксеологічного підходу. Сутність фахово-методичної підготовки майбутніх учителів музики в контексті музично-педагогічної діяльності досліджують Е. Абдуллін, О. Єрьоменко, А. Козир, О. Михайличенко, Г. Ніколаї, О. Отич, В. Орлов, Г. Падалка, А. Растрігіна, О. Реброва, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Хижна, О. Щолокова, В. Федоришин, В. Черкасов та ін.

Разом з тим, теоретичний аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема комплексного дослідження теоретико-методологічної основ методичної підготовки майбутніх учителів музики не були предметом цілісного наукового дослідження. Саме тому метою статті є дослідження теоретико-методологічних основ методичної підготовки майбутнього вчителя музики на засадах праксеологічного підходу, зокрема визначення

категорійної матриці наукової проблеми, структурної схеми методології дослідження.

Здійснений аналіз наукових джерел щодо методичної підготовки майбутніх учителів музики та систематизація категоріального апарату власного наукового пошуку, дозволили скласти категоріальну матрицю, яка демонструє наше розуміння теорії та праксеології, а також гармонізує логіко-змістовне відображення об'єкта і предмета наукової проблеми дослідження «методична підготовка вчителя музики на праксеологічному підході» (табл. 1). Поряд з розробкою категорійної матриці необхідно розробити також структурну схему методології дослідження наукової проблеми «методична підготовка майбутніх учителів музики». Зазначимо, що у наукових дослідженнях термін «методологія» розглядається як:

- учення про метод, наука про побудову людської діяльності [6, 498];
- сукупність прийомів дослідження, що застосовуються у певній науці;
- учення про методи пізнання і перетворення дійсності [10, 184].

Розуміючи методологію у ролі вчення про структуру, логіку, організацію, методи і засоби діяльності у будь-яких сферах теорії та практики, педагогічну методологію визначають як особливу галузь знань про сутність принципів, засобів, методів і форм науково-педагогічного пізнання, спрямованих на позитивне перетворення освітньої та виховної діяльності. Тобто у широкому

розумінні цього поняття методологію розглядають як сукупність теоретичних положень про педагогічне пізнання і перетворення дійсності.

Структурна схема методології дослідження наукової проблеми «методична підготовка майбутніх учителів музики» (рис. 1). Структурна схема методології дослідження містить предметну область, загальнонаукові підходи, компоненти методології та наукові результати. Предметною областю у даній розробці виступає: теорія і практика сучасної педагогіки, особливості музичної педагогіки, стан методичної підготовки у ВНЗ, на основі зазначених складових розробляється концепція методичної підготовки майбутніх учителів музики та система підготовки на праксеологічному підході. Загальнонаукові підходи визначають праксеологічний підхід базовим, а також враховують специфічні підходи, наукові та педагогічні принципи.

До компонентів методології розробленої структурної схеми входять категоріальний аналіз наукової проблеми, парадигмальне моделювання, концептуальне моделювання, організаційно-технологічне забезпечення процесу методичної підготовки. Науковими результатами у даній схемі виступають категорійна матриця, модель парадигми, концепція вирішення проблеми та інноваційні технології.

У визначенні методологічних засад оперуємо терміном «підхід», «науковий підхід». У довідковій літературі поняття «підхід» охарактеризовано як сукупність способів, прийомів розгляду чого-небудь, впливу на кого-, що-небудь, ставлення до

кого-, чого-небудь і узгоджується із поняттями «принцип», «позиція», «ідея», «метод», «методика», «якість», «особливість» [1], комплексний педагогічний засіб, що містить основні поняття, які використовуються у процесі вивчення, управління і перетворення навчальної практики; принципи як вихідні положення або головні правила здійснення педагогічної діяльності; методи побудови освітнього процесу, що найбільшою мірою відповідають обраній орієнтації педагогічних дій [13].

Науковий підхід дослідники розглядають як:

- вихідну позицію, що складає основу дослідницької діяльності;
- певний вихідний принцип, вихідну позицію, основне положення чи переконання (цілісний, комплексний, системний, синергетичний та ін.);
- напрям вивчення предмета дослідження (історичний, логічний, змістовий, формальний та ін.) [9].

Залучення наукових підходів до дослідження дозволяє пояснити логіку наукового пошуку, сприйняття, пізнання, розуміння й оцінювання окремих явищ, фактів, послідовне розгортання теорії методичної підготовки майбутнього вчителя музики до співацької діяльності, її особливостей і функцій у вищому педагогічному навчальному закладі.

У процесі вирішення методологічних проблем підготовки майбутнього вчителя музики в праксеологічному вимірі доцільно використовувати не лише праксеологічний підхід, а й інші наукові підходи з урахуванням їх функціонального

Таблиця 1 – Категорійна матриця наукової проблеми «методична підготовка вчителя музики на праксеологічному підході»

		дедукція				
		→	→	→	→	→
		Універсальне	Загальне	Особливе	Одиничне	Конкретне
індукція	↑ Універсальне	Наука	Освіта	Методологія	Рівень підготовки	Якість
	↑ Загальне	Філософія	Мистецька	Структура	Форма навчання	Успішність
	↑ Особливе	Педагогіка	Музична	Теорія	Спеціальність (вокал)	Результативність
	↑ Одиничне	Психологія	Вокальна	Методика	Спеціалізація (народний спів, академічний спів)	Ефективність
	↑ Конкретне	Праксеологія	Навчальний процес	Методична дія	Компетенції	Продуктивність
		Фундаментальна наука			Експериментальна наука	

призначення. З-поміж основних у процесі методичної підготовки майбутнього вчителя музики вважаємо *системний, компетентнісний, особистісний, гносеологічний, діяльнісний, аксіологічний підходи*. Обрані підходи органічно взаємодоповнюють і взаємозбагачують один одного, взаємодіють, й, у такий спосіб, утворюють системно-синергетичну цілісність.

У дослідженні методичної підготовки майбутнього вчителя музики враховуємо такі ознаки *системного підходу*, як цілісність, функціональність, ієрархічна структурованість, динаміка, єдність змісту, структури, мети навчання і виховання, сукупність професійно важливих, особистісних якостей особистості (С. Архангельський, І. Блауберг, В. Садовський).

Системний підхід до характеристики педагогічних явищ вимагає: по-перше, визначення поняття «педагогічна система»; по-друге, побудови теоретичної моделі педагогічних систем; по-третє, доведення продуктивності запропонованої теоретичної моделі (тут йдеться про застосування методів математичної статистики). Сутність системи, її ознаки та взаємозв'язки науковці визначають у таких положеннях:

- система як цілісний комплекс взаємопов'язаних елементів;
- система як особлива єдність із середовищем; система, що досліджується, є системою більш високого порядку порівняно із своїми внутрішніми компонентами, які є системами більш низького порядку [3].

У такий спосіб підкреслюється внутрішній і зовнішній зв'язок, що уможливорює функціонування системи «за певної внутрішньої її організації, наявності функціональних характеристик системи в цілому та її окремих компонентів, а також наявності комунікативних властивостей системи (взаємодія із середовищем, іншими суб'єктами, суперсистемами, наслідування минулого й майбутнього в системі та її компонентах)» [2, 98].

Урахування положень системного підходу дозволяє вибудувати змістове наповнення навчальних дисциплін на засадах міжпредметної інтеграції, з урахуванням міждисциплінарних зв'язків коригувати зміст модулів і тем музичних, вокально-методичних, психолого-педагогічних дисциплін, збагачувати і систематизувати мету і завдання педагогічної практики протягом усіх років навчання у вищому педагогічному навчальному закладі. Це дає можливість більш ефективно

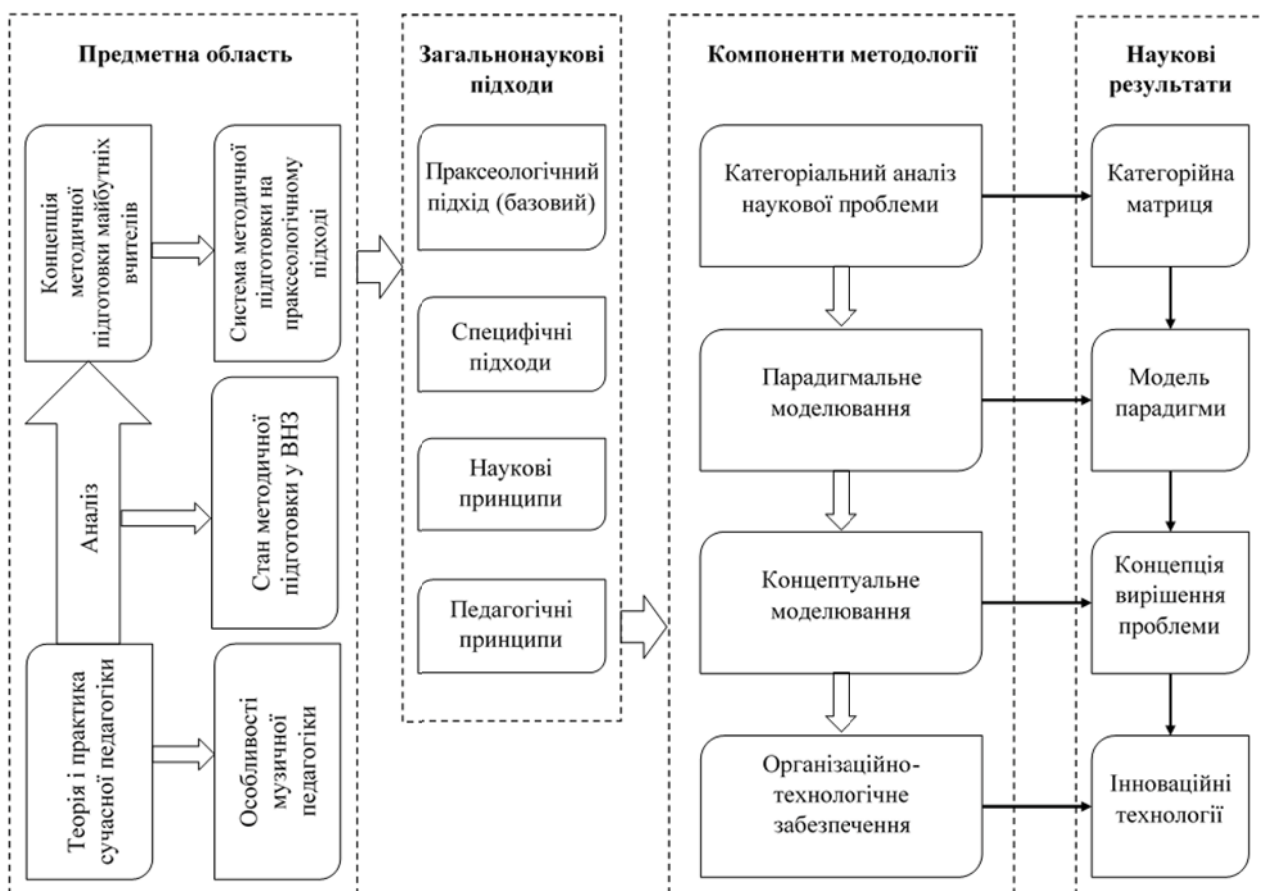

Рисунок 1 – Структурна схема методології дослідження наукової проблеми «методична підготовка майбутніх вчителів музики»

мотивувати студентів до майбутньої професійної діяльності, професійного розвитку, саморозвитку і самореалізації.

Важливим напрямом модернізації української мистецької освіти є напрям реалізації *компетентнісного підходу* у практиці фахово-методичної підготовки майбутніх учителів музики. Компетентнісний підхід до методичної підготовки майбутніх учителів музики має ґрунтуватися на впровадженні інтеграційних зв'язків між фаховими дисциплінами і вдосконаленні музичного мислення, творчого потенціалу на засадах самостійного пошуку, спрямованого на творче самовираження майбутніх учителів. Використання положень компетентнісного підходу дає можливість посилити практичну спрямованість навчання майбутніх учителів музики; для них важливі метапредметні знання, уміння й здібності, які дозволяють здійснювати різні види педагогічних дій у праксеологічному контексті, визначають успішність музично-педагогічної діяльності, здатність до самореалізації, саморозвитку та самовдосконалення [14, 188].

Відповідно до компетентнісного підходу збагачуємо програми робочих навчальних програм, навчально-методичне забезпечення дисциплін, що зорієнтовані на формування музичного мислення студентів; комплексне застосування праксеологічно цінних знань, формування у студентів механізмів самонавчання і самовиховання через організацію самостійної роботи.

У дослідженні враховуємо основні характеристики *особистісного підходу*, що утворює уявлення про соціальну, діяльну, творчу сутність людини як особистості, носія культури, передбачає ефективну організацію навчально-виховного процесу (Є. Бондаревська, Г. Падалка, О. Олексюк) з метою утвердження учня/студента людини як неповторної індивідуальності, культуро-, духовно- і життєтворчого суб'єкта культури, як об'єкта власного мистецького розвитку; передбачає індивідуально-особистісну значущість навчання, перехід від пояснення до розуміння, від монологу до діалогу, від соціального контролю до розвитку, від керування до самокерування, формування творчих здібностей, духовних якостей, створення умов для самореалізації особистості, вироблення власної позиції у мистецтві.

У філософських і педагогічних джерелах особистість визначають як «динамічну, відносно стабільну, цілісну систему інтелектуальних, соціально-культурних, морально-вольових якостей людини» [4, 628], «унікальний людський мікрокосмос». Психолог С. Рубінштейн наголошував, що особистістю є передусім людина, в якій наявна

власна життєва позиція, яскраво виражене свідоме ставлення до життя. Важливий і світогляд, набутий у результаті наполегливої праці [12].

Особистісний підхід означає орієнтацію в педагогічному процесі на особистість як мету, суб'єкт, результат і головний критерій його ефективності. Він вимагає визнання унікальності особистості, її інтелектуальної та моральної свободи, права на повагу. Цей підхід дослідники ототожнюють із суб'єктивним підходом до цілісного розвитку учнів (студентів), який передбачає створення умов, поля можливостей, що максимально має сприяти розвитку їх природних задатків та суб'єктності.

Проектуючи змістовне наповнення лекцій, практичних занять, самостійної роботи, максимально враховуються мотиви, потреби, психологічні особливості розвитку студентського віку, створюються умови для формування пізнавальних та професійних інтересів, виявлення соціальної позиції, розвитку самостійності у стратегічних видах життєдіяльності, включаючи цілепокладання і планування. Особливості реалізації особистісно орієнтованого підходу полягають також і у специфічній взаємодії викладача і студентів, режисури педагогічної дії, в усвідомленні студентами власних освітньо-мистецьких цілей, інтересів, вокально-педагогічних можливостей.

Застосування у музично-методичній підготовці положень *гносеологічного підходу* дає змогу поєднати міждисциплінарне знання, історичний досвід методичної та співацької діяльності та інноваційні підходи в сучасній педагогіці. Ураховуємо, що розвиток наукового пізнання фіксується в логічних формах мислення, у практичній діяльності, ґрунтується на основоположних принципах об'єктивності, пізнаваності, активного творчого відображення, діалектики, практики, історизму, конкретності істини та оперує такими поняттями, як: пізнання, свідомість, відчуття, розум, істина, завдяки якій долається обмеженість внутрішнього досвіду індивіда й отримане знання «піднімається» до рівня об'єктивно-істинного [17, 81]. Важливими ознаками реалізації гносеологічного підходу є використання на заняттях інноваційних технологій для оптимізації пізнавальної діяльності.

Урахування ідей *діяльностного підходу* дозволяє формувати у майбутніх учителів музики необхідні уміння і навички щодо виконання методичних дій, вияву активності та апробації раціональних моделей методичної та співацької діяльності. Б. Теплов доводив, що будь-які здібності існують не самі по собі, а тільки в конкретній діяльності [16] в якій виділяють, зокрема такі компоненти, як суб'єкт з його потребами, мета, відповідно якої перетворюється предмет в об'єкт, на який

спрямована діяльність, засіб реалізації мети; результат діяльності.

Музично-методична підготовка майбутнього вчителя музики враховує основні положення *аксіологічного підходу*: моральність, прагнення розвинути внутрішній потенціал самості, ціннісні орієнтири (А. Козир, В. Федоришин, О. Олексюк, Г. Падалка, А. Растрігіна, О. Ростовський, Т. Стратан-Артишкова та ін.). Серед цінностей, які мають особистісний сенс для майбутніх учителів музики, О. Ростовський [11, 638] виділяє цінності, важливі для діяльності вчителя: формування загальнолюдської та педагогічної культури, духовних потреб, естетичних ідеалів та смаків; потреби у навчанні мистецтву, педагогічну компетентність, педагогічну майстерність; потреби у мистецькому спілкуванні та ін. Важливими для вчителя музики є педагогічні цінності: здатність навчати, виховувати, розвивати учнів у сфері вокального мистецтва; володіння ефективними навчально-виховними методами та засобами, культура спілкування, творчий характер взаємодії, визнання цінності іншої людини.

Використання *аксіологічного підходу*, що надає можливість майбутнім учителям «засвоїти унікальні смисли» людства (В. Франкл), актуалізувати світоглядні цінності, забезпечити можливість залучення до соціально значущих художніх цінностей й, у такий спосіб, сприяти гармонізації внутрішнього світу майбутнього фахівця, розширити межі його духовного збагачення, детермінувати активність пізнання й мислення, розвинути ціннісно-особистісні мотивації, душевно-емоційну й діяльнісно-практичну сфери, спрямувати на творче самовдосконалення, спонукати до «привнесення смислу» у будь-який момент життєдіяльності, що робить людину людиною, а також у свої власні цінності, котрі надалі реалізуються в професійній діяльності та виявляються як особистісні досягнення (О. Рудницька).

Культурологічний підхід у підготовці майбутнього вчителя музики передбачає пізнання, розуміння і тлумачення не тільки музичних творів, а й творів різних видів мистецтва, що уможливило їх використання у творчих проектах студентів, синестезію, доповнення, взаємодію, інтеграцію у процесі власної творчості, співтворчості під час художньо-проектувальної діяльності майбутніх учителів. У цьому сенсі культурологічний підхід тісно пов'язаний із синергетичним і передбачає пізнання студентами досягнень культури і науки, розуміння доцільності використання сучасних новітніх технологій у процесі творчовиконавської діяльності, застосуванні різних видів художньої творчості, виконанні студентами власних творів, художніх композицій, проектів, мюзиклів, видовищних заходів та ін.

Акмеологія досліджує людину як цілісний феномен, суб'єкт творчої, навчально-пізнавальної, професійної діяльності, розглядає причини її саморуку до вищих досягнень, процес та результат досягнення людиною вершин як індивідом, індивідуальністю, особистістю, суб'єктом діяльності (К. Абульханова-Славська, А. Деркач, Н. Кузьміна та ін.). В. Сластьонін [15] зазначає, що найбільші «внески» у формування особистості учнів, здійснення впливу на їх життєві установки і цінності, стимулювання розквіту творчих сил і здібностей, досягнення духовно-творчої вершини здатні зробити ті вчителі, котрі досягли розвитку своєї творчої індивідуальності, котрі займають активну суб'єктну позицію у життєтворчості.

Формування особистісно-ціннісних позицій майбутнього вчителя музики з акмеологічних позицій дає змогу розглядати методичну підготовку під кутом соціального запиту на учителів музики як фасилітаторів, т'юторів, успішних модераторів індивідуальної освітньої траєкторії школярів, котрі, уміло використовуючи високохудожній репертуар, з урахуванням глибоких знань специфіки співацької діяльності, організаційно-просвітницьких знань, вокальної майстерності формують в учнів мотивацію до занять вокально-виконавською діяльністю, здатні до неперервного професійного розвитку, саморозвитку.

Доцільно застосовувати ідеї *герменевтичного підходу*, який вирізняється високим ступенем занурення у процес пізнання й осягнення мистецького дискурсу, емоційно-чуттєвою реакцією на слово, інтонацію, широким полем художніх асоціацій, образністю, силою творчої уяви, асоціативністю мислення. Використання такого потенціалу сприяє формуванню умінь використовувати музичні, соціокультурні знання та навички у процесі інтерпретації оригінальних музичних текстів.

Охарактеризуємо сутність *праксеологічного підходу* та його використання як провідного у методичній підготовці майбутніх учителів музики. Праксеологічна методологія, як зазначають фахівці [8, 28], стала актуальною у зв'язку із зростанням уваги до раціональної і продуктивної діяльності в умовах ускладнення педагогічної праці і неминучості підвищення ступеня її свідомості.

Як засвідчує аналіз наукових джерел, ідеї праксеологічного підходу дозволяють розглядати знання і практику в єдності. Праксеологічний підхід інтегрується з іншими загальнонауковими підходами, оскільки передбачає цілеспрямовану музично-педагогічну, методичну підготовку майбутніх учителів музики, що дає змогу поєднати міждисциплінарне знання, національний і зарубіжний досвід музично-педагогічної діяльності, інноваційні підходи; сприяє формуванню у студентів необхідних умінь і навичок виконання

Таблиця 2 – Методологічні підходи до організації методичної підготовки майбутніх учителів музики

Методологічний підхід	Сутність підходу до методичної підготовки
Особистісний	Організація методичної підготовки з орієнтацією на особистість майбутнього вчителя як мету, суб'єкт, результат і головний критерій його ефективності;
Системний	Розглядає методичну підготовку як достатньо специфічну і складно структуровану педагогічну систему, що складається з різноманітних компонентів, елементів та їх функціональних взаємозв'язків, які вимагають обґрунтованого виявлення і теоретичного моделювання;
Гносеологічний	Дозволяє подолати обмеженість внутрішнього досвіду індивіда й підняти отримане знання до рівня об'єктивно-істинного;
Акмеологічний	Дозволяє розглядати методичну підготовку майбутнього вчителя музики як необхідну передумову самовдосконалення на шляху його подальшої самореалізації та досягнення акме-вершин у професії;
Компетентнісний	Зміщує акценти під час методичної підготовки з процесу накопичення знань, умінь і навичок в площину формування й розвитку в студентів здатності ефективно діяти і творчо застосовувати набуті знання і досвід у музично-педагогічній діяльності;
Аксіологічний	Надає можливість засвоїти унікальні смисли людства, актуалізувати світоглядні цінності, які реалізуються у музично-педагогічній діяльності та виявляються як особистісні досягнення;
Культурологічний	Зумовлює методичну підготовку як процес і результат оволодіння майбутніми вчителями «художньою картиною світу», бути творцями національної культури, зберігати та збагачувати її;
Праксеологічний	Дозволяє організацію раціональної і оптимальної методичної підготовки майбутніх учителів музики з метою досягнення ефективності, результативності та якості музично-педагогічного процесу

педагогічних дій, набуттю теоретичного та практичного досвіду успішної педагогічної діяльності.

Основне завдання праксеологічного підходу – вивчення й упровадження необхідного для проведення ефективної діяльності: цінностей і змісту, якостей, норм, цілей, дій та процедур, результатів та продуктів, корекції діяльності. Сутність підходу у фахово-методичній підготовці майбутніх учителів музики полягає в організації найбільш раціональної і оптимальної діяльності учасників освітнього процесу, що забезпечує ефективне досягнення поставлених цілей навчання й формування методичної підготовленості до співацької діяльності.

Сутність праксеологічного підходу до методичної підготовки майбутніх учителів музики полягає в організації музично-педагогічної, навчально-методичної діяльності студента з позиції її відповідності поставленій меті (результативності), доцільності; продуктивності осмисленості і обґрунтованості (раціональності), правильності (точності, адекватності, максимального наближення до заданого зразка – норми, уникнення непередбачених наслідків і непотрібних додаткових включень; надійності, об'єктивності, послідовності.

Отже з-поміж основних підходів у побудові методичної підготовки майбутнього вчителя музики вважаємо системний, компетентнісний, особистісно-орієнтований, гносеологічний, діяльнісний, аксіологічний праксеологічний підходи (табл. 2). Поєднання означених вище підходів із праксеологічним створює теоретичну передумову для структурування методичної підготовленості майбутнього вчителя музики на праксеологічній основі.

Таким чином, аналіз методології підготовки майбутнього вчителя музики дозволив визначити: категоріальну матрицю, яка демонструє наше розуміння теорії та праксеології, а також гармонізує логіко-змістовне відображення об'єкта і предмета наукової проблеми дослідження «методична підготовка вчителя музики на праксеологічному підході»; структурну схему методології дослідження, що містить предметну область, загальнонаукові підходи компоненти та наукові результати. Методологічними підходами до організації методичної підготовки визначено особистісний, системний, гносеологічний, акмеологічний, компетентнісний, аксіологічний, культурологічний та праксеологічний підхід визначено базовим.

Список використаних джерел

1. Анисимов О.С. Основы методологического мышления / О.С. Анисимов. – М., 1989. – С. 215-223.
2. Афанасьев В.Г. Системность и общество / В.Г. Афанасьев. – М.: Политиздат, 1980. – 368 с.
3. Блауберг И.В. Философский принцип системности и системный подход / И.В. Блауберг, В.Н. Садовский, Э.Г. Юдин // Вопросы философии. – 1978. – № 8. – С. 39-53.

4. Бойко А.М. Особистість / А.М. Бойко // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В.Г.Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 628.
5. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
6. Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В.Г. Кремень; [заст. голов. ред. О.Я. Савченко, В.П. Андрущенко; відп. наук. секр. С.О. Сисоєва]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – с. 498.
7. Козир А.В. Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти: [монографія] / А.В. Козир. – К.: Вид-тво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008. – 380 с.
8. Марон А.Е. Педагогическая праксиология: структура знания и модели реализации в профессиональном обучении / А.Е. Марон, Л.Ю. Монахова, В.С. Федотова // Человек и образование: Академический вестник Института педагогического образования и образования взрослых РАО – Вызовы времени и ресурсы обновления образования. № 2 (31). – 2012. С.27-30.
9. Новиков А.М. Методология: словарь системы основных понятий / А.М. Новиков, Д.А. Новиков. – М.: Либроком, 2013. – 208 с.
10. Професійна освіта: словник: навч. посіб. / [уклад.: С.У. Гончаренко, І.А. Зязюн, Н.Г. Ничкало, О.С. Дубинчук, Н.О. Талалуєва, А.О. Молчанова, Л.Б. Лук'янова; за ред. Н.Г. Ничкало]. – К.: Вища шк., 2000. – С. 184
11. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посібник / О.Я. Ростовський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011.
12. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2000. – 720 с.
13. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий / Г.К. Селевко; в 2 т.; Т. 1. – М.: НИИ школьных техн., 2006. – 816 с.
14. Сисоєва С.О. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С.О. Сисоєва, І.В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН, Маріупольський держ. Гуманітарний ун-т – Київ: Видавничий Дім «ЕКМО», 2010. – С.188
15. Слостенін В.А. Профессионализм учителя как явление педагогической культуры / В.А. Слостенин // Педагогическое образование и наука. – 2008. – № 12. – С. 4-15.
16. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей / Б.М. Теплов // Избр. труды: В 2 т. – М.: Педагогика, 1985. – Т. 1. – С. 42-222.
17. Философия: учеб. пособ. для высших учеб. завед. 8-е изд. / отв. ред. докт. филос. наук, проф. В.П. Кохановский. – Ростов н/Д: «Феникс», 2004. – С. 81.

References

1. Anisimov O.S. (1989) Osnovy metodologicheskogo myshleniya. [in Russian].
2. Afanasev V.G. (1980) Sistemnost i obschestvo. [in Russian].
3. Blauberg I.V. (1978) Filosofskiy printsip sistemnosti i sistemnyy podhod / I.V. Blauberg, V.N. Sadovskiy, E.G. Yudin // Voprosy filosofii. – # 8. [in Russian].
4. Boyko A.M. (2008) Osobistist / A.M. Boyko // Entsiklopediya osvlti / Akad. ped. nauk UkraYini; gol. red. V.G.Kremen. – K. [in Ukrainian].
5. Goncharenko S. (1997) Ukrayinskiy pedagogichniy slovník. [in Ukrainian].
6. Entsiklopediya osvity (2008) / APN Ukrayini; golov. red. V.G. Kremen. [in Ukrainian].
7. Kozir A.V. (2008) Profesiyna maysternist uchiteliv muziki: teoriya i praktika formuvannya v sistemі bagatorivnevoyi osvlti: [monografya]. [in Ukrainian].
8. Maron A.E. (2012) Pedagogicheskaya praksiologya: struktura znaniya i modeli realizatsii v professionalnom obuchenii / A.E. Maron, L.Yu. Monahova, V.S. Fedotova // Chelovek i obrazovanie: Akademicheskij vestnik Instituta pedagogicheskogo obrazovaniya i obrazovaniya vzroslyih RAO – Vyizovyi vremeni i resursy obnovleniya obrazovaniya. #2 (31). [in Russian].
9. Novikov A.M. (2013) Metodologiya: slovar sistemyi osnovnyih ponyatiy. [in Russian].
10. Profesiyna osvita (2000): slovník: navch. posib. / [uklad.: S.U. Goncharenko, I.A. Zyazyun, N.G. Nichkalo, O.S. Dubinchuk, N.O. TalaluEva, A.O. Molchanova, L.B. Luk'yanova; za red. N.G. Nichkalo]. – K.: Vischa shk. [in Ukrainian].
11. Rostovskiy O.Ya. (2011) Teoriya i metodika muzichnoyi osvlti: navch.-metod. posibnik. [in Ukrainian].
12. Rubinshteyn S.L. (2000) Osnovy obschey psihologii. in Russian].
13. Selevko G.K. (2006) Entsiklopediya obrazovatelnyih tehnologiy / G.K. Selevko; v 2 t.; T. 1. – M.: NII shkolnyih tehn. [in Russian].
14. Sisoeva S.O. (2010) Problemi neperervnoyi profesiynoyi osvlti: tezaurus naukovogo doslidzhennya: nauk. vidannya / S.O. SisoEva, I.V. Sokolova / NAPN Ukrayini. In-t pedagogichnoyi osvlti i osvlti doroslih, MON, Mariupolskiy derzh. Gumanitarniy un-t – Kiyiv: Vidavnichiy Dim «EKMO». [in Ukrainian].
15. Slastenin V.A. (2008) Professionalizm uchitelya kak yavlenie pedagogicheskoy kulturyi / V.A. Slastenin // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. # 12. [in Russian].
16. Teplov B.M. (1985) Psihologiya muzykalnyih sposobnostey / Izbr. trudyi: V 2 t. – M.: Pedagogika. – T. 1. [in Russian].
17. Filosofiya (2004): ucheb. posob. dlya vyisshih ucheb. zaved. 8-e izd. / отв. ред. докт. филос. наук, проф. В.П. Кохановский. – Ростов н/Д: «Феникс». [in Russian].

Проворова Е. М. Теоретико-методологические основы методической подготовки будущего учителя музыки на основе праксеологического подхода

В статье исследованы теоретико-методологические основы методической подготовки будущего учителя музыки на основе праксеологического подхода. Составлена категориальная матрица, которая демонстрирует авторское понимание теории праксеологии, гармонизирует логико-содержательное отражение объекта и предмета научной проблемы исследования. Определена структурная схема

методологии исследования научной проблемы, которая содержит предметную область, общенаучные подходы, компоненты методологии и научные результаты. Предметной областью выступает: теория и практика педагогики, особенности музыкальной педагогики, состояние методической подготовки в вузе. На основе указанных составляющих разрабатывается концепция методической подготовки будущих учителей музыки и система подготовки на прaxeологическом подходе. Общенаучные подходы определяют прaxeологический подход базовым.

Ключевые слова: будущий учитель музыки, методическая подготовка, категориальная матрица, методология.

Provorova Y. Theoretical and methodological basis of methodical preparation of the future teacher of music on the principles of praxeological approach

In the article, the theoretical and methodological basis of methodical preparation of the future teacher of music on the principles of praxeological approach is considered.

The analysis and systematization of the categorical apparatus allowed to make a categorical matrix that demonstrates the author's understanding of the theory of praxeology, harmonizes the logical meaningful reflection of the object and the subject of the scientific research problem «methodical preparation of the future teacher of music on the principles of praxeological approach».

The concept of methodology is considered as a set of theoretical provisions on pedagogical knowledge and transformation of reality. The structural scheme of the methodology of research of the scientific problem «methodical preparation of future music teachers» contains the subject area, general scientific approaches, components of the methodology and scientific results.

The subject area of the research is the theory and practice of modern pedagogy, the features of musical pedagogy, the state of methodological training in higher educational institutions. Based on these components, the concept of methodical training of the future teachers of music and the system of their training on the praxeological approach are being developed. The general scientific approaches determine the praxeological approach as the basic approach, as well as taking into account specific approaches, scientific and pedagogical principles.

The components of the methodology of the designed structural scheme include a categorical analysis of the scientific problem, paradigmatic modeling, conceptual modeling, organizational and technological support for the process of methodical preparation. The scientific results in this scheme are categorical matrix, model of the paradigm, concept of problem solving and innovative technologies.

Among the main approaches in constructing the methodological training of the future teacher of music, we consider systematic, competent, person-oriented, epistemological, activity based, axiological, praxeological approaches. The combination of the aforementioned approaches with praxeological creates theoretical precondition for structuring the methodological preparedness of the future teacher of music on the principles of praxeological approach.

Keywords: future teacher of music, methodical preparation, categorical matrix, methodology.

Стаття надійшла до редколегії 11.02.2018